

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

голова Приймальної комісії

 проф. Ігор Цепенда
«24» квітня 2023 р

ПРОГРАМА
вступного випробування, співбесіди з
з історії України

для зарахування на навчання за ступенем бакалавра
на основі НРК 5
при прийомі на навчання у 2023 році

Розглянуто та схвалено
на засіданні Приймальної комісії
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника”
Протокол № 1 від „24”.04. 2023 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вступного комплексного випробування з *історії України* є перевірка знань і відбір вступників для зарахування на навчання за освітнім рівнем при прийомі на навчання на основі НРК5 у 2023 році. Програма містить основні питання з *історії України* та перелік рекомендованої літератури.

Наведений перелік питань, які виносяться на вступне випробування дасть можливість абітурієнту систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання треба звернути увагу при підготовці до вступного випробування.

Перелік рекомендованої літератури сприятиме в пошуку і підборі джерел підготовки для вступного випробування.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

1. Джерела до вивчення історії України.
2. Стародавня доба. Трипільська культура в історичній долі українського народу.
3. Кочові народи на території українських земель.
4. Античні міста-держави Північного Причорномор'я.
5. Передумови утворення Давньоруської держави. Норманська теорія походження Русі.
6. Політична історія Русі IX – X ст.
7. Хрещення Русі: причини, вибір віри, значення.
8. Правова система Київської Русі.
9. Інститут державної влади в Київській Русі.
10. Еволюція політичного устрою Київської Русі. Причини політичної децентралізації Русі.
11. Культура Київської Русі.
12. Політичний розвиток Галицького князівства за династії Ростиславичів.
13. Об'єднання Галицького і Волинського князівств в одну державу. Роман Мстиславич.
14. Внутрішня та зовнішня політика Данила Галицького.
15. Галицько-Волинське князівство в останній третині XIII – першій половині XIV ст.
16. Культура Галицько-Волинської держави.
17. Захоплення українських земель та їх становище в 40–90-х рр. XIV ст.
18. Українські землі у складі Великого князівства Литовського. Кревська унія 1385 р. та її наслідки.
19. Українські землі у складі Московії, Угорщини, Молдавії, Кримського ханства і Турецької імперії у XV – першій половині XVI ст.
20. Селянське повстання на Прикарпатті під проводом Мухи.
21. Політичний розвиток українських земель у першій половині XV ст. Городельський акт 1413 р.
22. Розвиток міст України у XIV – першій половині XVII ст. Магдебурзьке право.

23. Встановлення та розвиток фільваркового господарства в Україні у другій половині XV – першій половині XVII ст. Посилення закріпачення селян.
24. Соціально-економічні та політичні передумови виникнення українського козацтва.
25. Посилення козацтва в першій половині XVI ст. Запорізька Січ.
26. Українське козацтво у боротьбі проти турецьких і татарських загарбників у XVI – першій половині XVII ст. Гетьман П.Конашевич-Сагайдачний.
27. Люблінська унія 1569 р. та її наслідки.
28. Церковне життя у другій половині XVI – першій половині XVII ст. Роль церковних братств у розвитку освіти та книгодрукування в Україні.
29. Брестська (Берестейська) церковна унія 1596 р. та її наслідки.
30. Козацько-селянські повстання кінця XVI – 30-х рр. XVII ст. та їх наслідки.
31. Розвиток української культури в литовсько-польську добу.
32. Україна напередодні Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст. Причини та характер війни.
33. Гетьман України Б. Хмельницький: життя та діяльність. Оцінка особи Б. Хмельницького в історіографії.
34. Початковий етап Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст. Перші перемоги козацько-селянських військ (1648 р.)
35. Визвольний похід Б. Хмельницького в західноукраїнські землі (1648 р.). Народні повстання в Галичині (С. Височан, І. Грабівський та ін.).
36. Військові дії в Україні 1649–1653 рр. в умовах Національно-визвольної війни під керівництвом Б. Хмельницького.
37. Формування Української гетьманської держави середини XVII ст.: адміністративно-територіальний устрій, органи влади, створення армії.
38. Українсько-російські відносини в ході Національно-визвольної війни середини XVII ст. Оцінка українсько-російського міждержавного договору 1654 р. в історіографії.
39. Хід військових дій у 1654–1657 рр. та їх наслідки. Віленське перемир'я.
40. Політичне становище Української козацької держави після смерті Б. Хмельницького. Внутрішня і зовнішня політика І. Виговського. Гадяцький договір. Московсько-українська війна 1658–1659 рр.
41. Доба Руїни в Україні: причини, характер, наслідки. Історіографія проблеми.
42. Боротьба козацько-старшинських угруповань за владу (кінець 50-х–середина 70-х років XVII ст.)
43. Програма державного будівництва гетьмана П. Дорошенка та його роль в історії української державності XVII ст.
44. Андрусівське перемир'я та “Трактат про вічний мир”: зміст, характер, та значення в історії України.
45. Гетьман України І. Мазепа: особливості внутрішньої та зовнішньої політики. Оцінка його діяльності в українській та зарубіжній історіографії.

46. Гетьман П. Орлик та його Конституція.
47. Діяльність Першої Малоросійської колегії та обмеження політичної автономії Гетьманщини.
48. Гетьманування Д. Апостола. “Рішительні пункти” (1728 р.).
49. Правління гетьманського уряду (1734–1750 рр.) та наслідки його діяльності для України.
50. Діяльність гетьмана К. Розумовського. Оцінка його особи в історіографії.
51. Господарське життя й політичний устрій Лівобережної Гетьманщини, Слобідської України та Запоріжжя у другій половині XVII – XVIII ст.
52. Остаточна ліквідація царизмом української автономії: причини, особливості, наслідки. Діяльність Другої Малоросійської колегії (1764–1782 рр.)
53. Остаточна ліквідація Запорозької Січі та її історична роль в історії України. Оцінка події в історіографії.
54. Народно-визвольні рухи в Україні в першій половині XVIII ст. (гайдамачина, опришківство). Коліївщина.
55. Поділи Речі Посполитої в другій половині XVIII ст. та їх значення для історичного розвитку українських земель.
56. Вхідження Північного Причорномор’я, Приазов’я та Криму до складу Російської держави (друга половина XVIII ст.): заселення та господарський розвиток.
57. Українська культура в другій половині XVII – XVIII ст.
58. Адміністративно-територіальний устрій українських земель у XIX – на початку XX ст.
59. Антиукраїнська політика російського царизму в другій половині XIX ст.
60. Сутність українського національного відродження XIX ст., його передумови та етапи. Оцінка проблеми в історіографії.
61. Особливості політики австрійського уряду на західноукраїнських землях наприкінці XVIII – на початку XIX ст. Рутенство.
62. Перша хвиля українського національного відродження на Наддніпрянській Україні (кінець XVIII – 40-і рр. XIX ст.)
63. Українське національне відродження на західноукраїнських землях наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст. “Руська трійця”.
64. Сільське господарство і промисловість Наддніпрянської України в першій половині XIX ст.: криза кріпосництва, зародження ринкових відносин і початок промислового перевороту.
65. Україна у війні Росії з наполеонівською Францією (1812–1814 р.).
66. Масонські ложі, декабристський і польський визвольний рухи в Україні в першій половині XIX ст.
67. Кирило-Мефодіївське братство. Т. Шевченко.
68. Галичина в період революції 1848 рр.
69. Культура України першої половини XIX ст.
70. Кримська війна 1853–1856 рр. та Україна.
71. Аграрна реформа 1861 р.: підготовка, суть, особливості проведення в

України.

72. Сільське господарство України в 60–90-ті рр. XIX ст.
73. Розвиток капіталістичної промисловості в Наддніпрянській Україні у 60–90-ті роки XIX ст. Залізничне будівництво.
74. Зростання населення Наддніпрянської України та зміни в його соціальній і національній структурі в другій половині XIX ст.
75. Соціально-економічний розвиток західноукраїнських земель у другій половині XIX–на початку XX ст.
76. Український національний рух у Наддніпрянській Україні в кінці 50–80-х рр. XIX ст. Гуртки-громади.
77. Український національний рух у Галичині, Буковині й Закарпатті в другій половині XIX ст.
78. Боротьба навколо “нової ери” в Галичині – каталізатор політизації українського національного руху в першій половині 1890-х років.
79. Кристалізація ідеї політичної самостійності України та оформлення партійно-політичної системи українського суспільства в Галичині в другій половині 1890-х рр. – на початку XX ст.
80. Активізація громадівського студентського на східноукраїнських землях у 1890-х рр. – на початку XX ст. “Братство тарасівців”.
81. Культура України в другій половині XIX ст.
82. Утворення і діяльність перших українських політичних партій на Наддніпрянській Україні на початку XX ст.
83. Наддніпрянська Україна в період першої російської революції 1905–1907 рр.
84. Україна напередодні Першої світової війни 1907–1914 рр. Столипінська політична реакція.
85. Український національний рух на західноукраїнських землях у 1900–1914 рр.
86. Розвиток культури в Україні на початку XX ст.
87. Україна у Першій світовій війні. Український національний рух у роки війни.
88. Українська національно-демократична революція (1917–1921 рр.) в історіографії.
89. Початок національно-державного відродження України. Утворення і діяльність Центральної Ради. I та II Універсали.
90. Проголошення Української Народної Республіки. Соціально-економічна, політична і національна програма III Універсалу Центральної Ради.
91. Війна радянської Росії проти УНР (грудень 1917 – березень 1918 р). IV Універсал Центральної Ради – проголошення незалежності УНР.
92. Переговори в Бресті між УНР і країнами Четверного Союзу. Договір 9 лютого 1918 р. та його наслідки.
93. Гетьманський переворот. Внутрішня і зовнішня політика уряду гетьмана П. Скоропадського.
94. Боротьба проти гетьманського режиму: діяльність Українського

- національного союзу, утворення Директорії, повалення гетьманату.
95. Діяльність Директорії в кінці 1918 р. – на початку 1919 р. Трудовий Конгрес. Війна радянської Росії проти УНР (листопад 1918 р. – квітень 1919 р.)
  96. Національно-демократична революція 1918 р. на західноукраїнських землях. Утворення ЗУНР.
  97. Внутрішня і зовнішня політика уряду ЗУНР.
  98. Польсько-українська війна кінця 1918 р. – середини 1919 р. та її наслідки.
  99. Більшовицький режим в Україні та його політика в 1919 р. Антибільшовицький опір в Україні. Червоний терор.
  100. Контрнаступ військ Директорії УНР і ЗУНР у 1919 р. Поразка українських армій. Денікінський терор в Україні.
  101. Варшавський договір 1920 р. Директорії УНР і Польщі. Наступ польсько-українських військ проти більшовиків в Україні та його провал. Ризький мирний договір 1921 р.
  102. Перехід до нової економічної політики в Україні. Сутність непу та його обмеженість.
  103. Утворення СРСР і проблеми його юридичного оформлення. Обмеження повноважень України в складі СРСР у 20–30-х роках ХХ ст.
  104. Політика українізації, її причини і суть.
  105. Більшовицька політика форсованої індустріалізації та Україна: втрати і досягнення.
  106. Насильницька колективізація в радянській Україні. Колгоспна система – новітня форма закріпачення селян.
  107. Голодомор 1932–1933 рр. в Україні та його наслідки. Історіографія проблеми.
  108. Громадсько-політичне життя в кінці 20–30-х рр. ХХ ст. в УРСР. Сталінізм. Масовий терор. Конституція УРСР 1937 р.
  109. Ідеологізація і централізація культурного життя в радянській Україні у 1930-ті рр. Згорання українізації. “Розстріляне відродження”.
  110. Соціально-економічне становище Західної України в складі Польщі у 20–30-ті рр. ХХ ст.
  111. Партії і політична боротьба на українських землях у Польщі в 20–30 рр. ХХ ст.
  112. Утворення Української Військової організації. Діяльність Організації Українських Націоналістів у міжвоєнний період.
  113. Політичне та соціально-економічне становище Північної Буковини, Бессарабії і Закарпаття у складі Румунії та Чехословаччини в 20–30-х рр. ХХ ст. Карпатська Україна.
  114. Стан української культури в міжвоєнний період.
  115. Радянсько-німецькі договори 1939 р. та західноукраїнські землі. Історіографія проблеми.
  116. Початок Другої світової війни. Приєднання Західної України до складу УРСР. Радянізація західних земель України (1939–1941 рр.).

- Встановлення партійно-тоталітарного режиму.
117. Початок німецько-радянської війни. Оборонні бої в Україні 1941–1942 рр. Причини невдач радянських військ.
  118. Нацистський окупаційний режим в Україні. Радянське підпілля і партизанських рух 1941–1944 рр. в Україні.
  119. ОУН на початку Другої світової війни. Акт проголошення Української держави. Оунівське підпілля 1941–1942 рр.
  120. Вересневі операції 1943 р. у ході радянсько-німецької війни. Падіння “Східного валу” і визволення Києва.
  121. Створення УПА. Збройна боротьба ОУН і УПА в 1942–1944 рр. Відносини між українським націоналістичним рухом опору та радянськими і польськими партизанами.
  122. Наступальні операції радянських військ 1944 р. Завершення звільнення України від нацистів.
  123. Культура України в роки Другої світової війни.
  124. Україна в останні роки сталінського керівництва (1945–1953 рр.): післявоєнна відбудова, посилення репресій. “Жданівщина”.
  125. Лібералізація суспільно-політичного життя в Україні в 1953–1964 рр.
  126. Реформа управління народним господарством у другій половині 50-х років ХХ ст. Раднаргоспи.
  127. Загострення політико-ідеологічної кризи радянського режиму в 1964–1985 рр. Проблеми промислового та аграрного розвитку України.
  128. Посилення національно-визвольного руху в 1964–1985 рр. Шістдесятники. Дисидентство. Українська Гельсінська Спілка. Політичні репресії 60–80-х рр. ХХ ст.
  129. «Горбачовська перебудова» в СРСР. Демократизація суспільства. Гласність. Реформа політичної системи.
  130. Стан економіки в радянській Україні в 1985–1991 рр. Спроба “прискорення” економічної реформи.
  131. Початок національно-культурного відродження та формування багатопартійності в Україні в 1985–1991 рр.
  132. Проголошення незалежності України. Розбудова української держави та її суспільно-політичне життя 1991–1994 рр. Зовнішньополітична доктрина України.
  133. Суспільно-політичний, соціально-економічний і культурно-духовний розвиток України в 1994–2004 рр. Зовнішньополітичні вектори України.
  134. Особливості суспільно-політичного життя України у 2005–2013 рр.
  135. Проблеми економічного розвитку України на початку ХХІ ст.
  136. Національно-культурне та духовне життя України на початку III тисячоліття.
  137. Зовнішня політика незалежної України в 2005–2013 рр.
  138. Євромайдан (Революція гідності) 2013–2014 рр.: передумови, хід, наслідки.
  139. Президентські вибори в Україні 2014 р.: передумови, хід, наслідки.

140. Утворення помісної православної церкви в Україні 2018–2019 рр.
141. Президентські вибори в Україні 2019 р.: передумови, хід, наслідки.
142. Парламентські вибори України 2019 р.: передумови, хід, наслідки.
143. Антитерористична операція (АТО) та Операція об'єднаних сил (ООС) на сході України 2014–2022 рр.
144. Мінські домовленості 2015–2021 рр.: шляхи вирішення військового конфлікту на сході України та питання повернення Криму.
145. Проблеми соціально-економічного розвитку України у 2014–2022 рр.
146. Зовнішня політика незалежної України у 2014–2022 рр. Євроінтеграційні процеси.
147. Повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну 2022 р. та його наслідки.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Алексєєв Ю.М. Історія України: навчальний посібник для вузів. К., 2004. 256 с.
2. Бойко О.Д. Історія України: Посібник. К., 2016. 656 с.
3. Гупан Н.М., Пометун О.І. Історія України. К.: Освіта. 2012. 336 с.
4. Котова Н. Історія України: навчальний посібник. Харків: Одиссей, 2005. 413 с.
5. Новітня історія України (1900–2000): Підручник / А.Г.Слюсаренко, В.І.Гусєв, В.П.Дрожжин та ін.. К.: Вища школа, 2000. 663 с.
6. Підкова І., Шуст Р. Довідник з історії України. Ч. 1-3. К.: Генеза, 1999.
7. Політична історія України. У 6-ти т. К., 2002–2004.
8. Політична історія України: Посібник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. В.І.Танцюри. К., 2001. 488 с.
9. Рибалка І.К. Історія України. Ч.1-2. К., 1995, 1997.
10. Калініченко В.В., Рибалка І.К., Історія України. Частина III: 1917-2003 рр.: Підручник для історичних факультетів вищих навчальних закладів. Х.: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2004.
11. Михальчук П. А. Історія України. Курс лекцій. Навчальний посібник. Вид. 2-ге, доп. і перероб. Тернопіль: Астон, 2003. 272 с.
12. Михальчук П.А. Історія України, Термінологічний і хронологічний довідник. Вид 2-ге, доп. і перероб. Тернопіль: «Підручники і посібники», 2006. 192 с.
13. Україна крізь віки. В. 15-ти томах. К.: Альтернативи, 1998–2001.
14. Україна в ХХ ст.: зб. документів і матеріалів (1900–1939). Упор. А.Г.Слюсаренко, А.О.Буравченков, М.І.Миронець та ін. К., 2000. 448 с.

Допоміжна література:

1. Залізняк Л. Нариси стародавньої історії України. К., 1994. 345 с.

2. Котляр М.Ф. Галицько-Волинська Русь. К.:Альтернативи, 1998. 336 с.
3. Крип'якевич І.П. Галицько-Волинське князівство. К., 1984. 456 с.
4. Толочко П.П. Киевская Русь. К., 1997. 455 с.
5. Голобуцький В. Запорозьке козацтво. К., 1994 434 с.
6. Русина О.В. Україна під татарами і Литвою. К., 1998. 320 с.
7. Крип'якевич І. Богдан Хмельницький. Львів, 1990. 457 с.
8. Смолій В.А., Степанков В.С. Українська національна революція XVII ст. (1648–1676). К., 1999. 325 с.
9. Гетьмани України: Історичні портрети. К., 1991.
10. Павленко С. Іван Мазепа. К.:Альтернативи, 2003. 416 с.
11. Никифорак М.В. Буковина в державно-правовій системі Австрії (1774–1918 рр.). Чернівці: Рута, 2004. 383 с.
12. Волковинський В.М. Бойові дії на українських землях в роки Першої світової війни // Український історичний журнал. 2004. №4. С. 38–55.
13. Сарбей В.Г. Національне відродження України. Т.9. К., 1999. 336 с.
14. Верстюк В. Українська Центральна Рада: Навч. посібник. К.:Заповіт, 1997. 344 с.
15. Кравчук М. Українські Січові Стрільці. Івано-Франківськ. 1998. 234 с.
16. Литвин М., Науменко К. Історія ЗУНР. Львів. 1995. 304 с.
17. Рубльов О.С., Реснт О.П. Українські визвольні змагання 1917–1921 рр. / Україна крізь віки. Т.10. К.:Альтернативи, 1999. 320 с.
18. Солдатенко В.Ф. Українська революція. Історичний нарис. К.:Либідь, 1999. 976 с.
19. Українська Центральна Рада. Документи і матеріали. У 2-х т. К., 1996–1997.
20. Вегеш М. Карпатська Україна (1938–1939). Ужгород, 1993. 301 с.
21. Кульчицький С.В. Україна між двома війнами (1921 – 1939) / Україна крізь віки. Т. 11. К., 1999. 335 с.
22. Коваль М. В. Україна в Другій світовій і Великій Вітчизняній війнах (1939 – 1945 рр.) / Україна крізь віки. Т.12. К., 1999. 335 с.
23. Косик В. Україна і Німеччина в Другій світовій війні. Париж; Нью-Йорк; Львів. 1993.
24. Патриляк І.К. Військова діяльність ОУН(б) у 1940 – 1942 рр. К., 2004. 598 с.
25. Русначенко А. Національно-визвольний рух в Україні: середина 1950-х – початок 1990-х рр. К., 1998. 720 с.
26. Акт проголошення незалежності України 24 серпня 1991 року. К., 1991.
27. Конституція України. К., 1996.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

<http://www.cossackdom.com> <http://historydoc.edu.ru> <http://www.history.org.ua>
<http://www.hrono.ru/> <http://litopys.org.ua> <http://www.myslenedrevo.com.ua>

<http://starbel.narod.ru> <http://www.vostlit.info> <http://ukrhyst.at.ua> <http://uahistory.info/>

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Порядок проведення та критерії оцінювання вступних випробувань регулюється Положенням про організацію вступних випробувань у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.